

RAZVOJ SEOSKOG TURIZMA U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJI

DEVELOPMENT OF RURAL TOURISM IN BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

Lidija Firšt Godek i J. Godek

Potencijalna grana unapređenja gospodarskog razvoja Hrvatske, sve više je razvoj seoskog turizma. Takav vid turističke ponude otvara nove mogućnosti u plasiranju finalnih stočarskih proizvoda, a time i unapređenje stočarstva u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Taj tip turističke ponude praćen je na području općine Štefanje u okviru Bjelovarsko - bilogorske županije.

Glavno obilježje seoskog turizma je mogućnost neprekidnog iskorištavanja turističkih kapaciteta i turističke ponude. Osnovna podjela ugostiteljskih objekata razlikuje objekte za prehranu i smještaj. Ugostiteljski objekti za prehranu u seoskom turizmu su restorani i seoska domaćinstva. Smještajni ugostiteljski objekti osim osnovne uloge smještaja mogu pružiti:

- a) pansionske i izvanpansionske usluge prehrane
- b) zabavu i rekreaciju
- c) mogućnost kupnje različitih proizvoda od domaćina kao što su sirevi, voće i povrće
- d) usluge PTT, iznajmljivanje automobila, konja za rekreativno jahanje, organizacija izleta i sl.

Za vrijeme odmora turisti kupuju proizvode kućne radinosti, karakteristične za mjesto i kraj. Osim dodatne zarade seoskom stanovništvu pri plasiranju takvih proizvoda stvorena je mogućnost njegovanja tradicije i čuvanja kulturne baštine. Veći dio prihoda od turističke potrošnje prenosi se iz gospodarstva u kojem je ostvaren, u gospodarstva receptivnih područja i čini prihod za lokalno stanovništvo. U turistički razvijenim zemljama, gdje je seoski turizam na višem stupnju nego u Hrvatskoj, ima veliki utjecaj na platne odnose s drugim zemljama (Austrija, Slovenija i Švicarska). Inozemni turisti kupuju proizvode i usluge za vrijeme turističkog boravka što predstavlja tzv. "nevidljivi izvoz". Organizaciju i planiranje turističkog razvoja rješava Turistička zajednica koja obavlja poslove:

a) planiranja turističke ponude

b) marketing i promocije

c) financiranje i koordiniranje turističkih zadaća različitih sudionika. Planom kao osnovnim dokumentom razvoja seoskog turizma, utvrđuje se cilj razvoja, izvršitelj pojedinih akcija i sredstava za postizanje cilja. Glavna pozornost posvećuje se gospodarstvenim i društvenim koristima turističkog razvoja putem povećanja gospodarstvene koristi, porast prihoda od turizma i porast zaposlenosti.

Na području Narta - Paljevine postoje velike mogućnosti za razvoj seoskog turizma i stočarstva kao prateće grane. Stočarska proizvodnja, prirodne ljepote i velike mogućnosti aktiviranja turista glavni su nositelji seoskog turizma. Budući da turist doživljava turizam na osnovi konzumacije različitih proizvoda, usluga, prirodnih ljepota i specifičnosti ruralne sredine selo mu pruža sve to na idiličan način. Te mogućnosti nude se turistu tijekom cijele godine, prilagođene godišnjim dobima. Selo je most u zdrav život i ljudi ga moraju što češće prelaziti putem seoske turističke ponude. Vrijednost i draž cjelokupnom kraju daju vodene površine koje zadovoljavaju turiste ronioce, ribolovce i lovce na divlje patke, a uokvirenju turističke ponude doprinosi turističko jahanje i tradicionalni prijevoz kočijama. Područje Narta-Paljevine ima pedesetak domaćinstava za razvoj turističke ponude. Istraženo domaćinstvo je nositelj turističke ponude od 1991. godine i ima pet članova. Posjeduje 2.0 ha vlastite zemlje od toga 1.5 ha oranica, 0.5 ha livada, a za potrebe proizvodnje hrane uzima još 1.0 ha oranica u zakup. Kukuruz se sije na 1.5 ha za proizvodnju zrna, soja na 0.3 ha, povrtna kulture na 0.2 ha, a na preostalih 1.0 ha zasijana je djetelinsko travna smjesa. Osim stočne hrane proizvedene na gospodarstvu za potrebe hranidbe stoke kupuje stočno brašno.

Od mehanizacije gospodarstvo posjeduje: traktor, plugove, drljače, travokosilicu, samoutovarnu prikolicu i okretač za sijeno te frezu. Stočni fond gospodarstva: rasplodnih koza 3 kom, jaradi 12, rasplodnih krmača 2, tovljenika 6 kom, prasadi 54, kokoši nesilica 25, brojlera 250, pura 20 i gusaka 12 kom. Gospodarske zgrade namijenjene seoskom turizmu: turistički apartman "Narta" 110 m², turistički apartman "Paljevine" 110 m², pansion "Narta" 102 m², i restoran "Narta" 90 m². Hrana za potrebe turizma proizvedena je na gospodarstvu bez upotrebe bilo kakvih kemijskih sredstava jer je stoka hranjena biološki čistom hranom. Od 1995. godine gospodarstvo zbog povećane potrošnje i intenzivnijeg razvoja seoskog turizma u odnosu na proteklo razdoblje obavlja otkup poljodjelskih proizvoda (jarad, odojci, janjad, ribe, jaja, mlijeko, voće i povrće) i zapošljava dopunsku radnu snagu. U ugostiteljskom objektu stočarski se proizvodi izravno prodaju gostu putem tradicionalnih jela ovog područja kao npr. janjetina s roštilja, odojak iz krušne peći, purica s mlincima, domaći sir s paprikom "kvrglić", svježi sir s vrhnjem, jaja sa

šunkom i slaninom, domaće kobasice, riblji specijaliteti i dr. Ostvareno je 600 noćenja pretežno inozemnih turista, a na dnevni i poludnevni boravak dolaze domaći gosti iz Bjelovara i okolice. Gospodarstvo posluje s dobitkom i nastoji proširiti postojeće kapacitete.

Seoski turizam i stočarska proizvodnja dvije su vrlo povezane grane gospodarstva koje u budućnosti ovog kraja mogu odigrati važnu ulogu u razvoju. Sama stočarska proizvodnja ovoga kraja ima preduvjet za napredak i bez razvoja seoskog turizma zbog prirodnih resursa. Kombinacija seoskog turizma i stočarske proizvodnje bitno bi poboljšala životni standard stanovništva i nacionalni dohodak.

Spajanje seoskog turizma i poljodjelstva u kontinentalnoj Hrvatskoj dokazuje da je moguć razvoj turizma jer svako naše selo ima svoje specifičnosti, povijest, svoj način življenja i rada, samo ih treba istaći.

Adresa autora - *Author's address:*

Primljeno: 5.09.1996.

Mr. Lidija Firšt Godek
Josip Godek, dipl. inž.
Poljoprivredni institut Križevci
M. Demerca 1
48260 Križevci